

บทบรรณาธิการ

วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 21 ฉบับที่ 2 มีบทความจำนวนสิบสี่ชิ้น เป็นการแสวงหาคำอธิบายต่อปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในความเปลี่ยนแปลงที่หลากหลาย รวมถึงการสร้างกรอบคิด หรือมโนทัศน์ (concept) เพื่อหาคำอธิบายใหม่ ๆ ให้แก่สังคมที่สลับซับซ้อน วารสารที่ท่านเห็นอยู่นี้ อยู่ภายใต้ 2 ประเด็นใหญ่ ประเด็นแรก “ภาววิทยาหลังมนุษย์” ประเด็นที่สองงานทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ โดยงานทั้งหมดในเล่ม ต้องการอธิบายสังคมและวัฒนธรรมในปริภูมิพลต่าง ๆ

กลุ่มแรกพยายามอธิบายความเปลี่ยนแปลงที่มนุษย์มิได้เป็นองค์ประธานของการอธิบายเท่านั้น แต่ประกอบด้วยสิ่งอื่น เช่น เทคโนโลยี ยาน และเสียง เป็นองค์ประธานของเรื่องเล่า ในกรอบของ post human ที่สะท้อนความสัมพันธ์ที่หลากหลายและสลับซับซ้อน ประกอบด้วยบทความ เห็ด ป่า และมนุษย์: การเมืองของการพึ่งพา ระหว่างกันของสิ่งมีชีวิตต่างสายพันธุ์ โดย ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี ธีรณัฐ แผลงภู และสถาพร จันทร์เทศ โลกของกุหลาบ: พืช คน ความสัมพันธ์โดย วิฑูริรัตน์ กิตติวิวัฒน์ วรัชญา ซาลี และสายพิน ศุภทรมงคล กับดักสัตว์และภาววิทยาแห่งการอยู่ร่วมกัน โดย บัณฑิต ไกรวิจิตร การสำรวจดอกไม้กินได้: มิติทางผัสสะ วัฒนธรรม และพหุสายพันธุ์ของความกินได้ โดย ปิยรัตน์ ปั่นลิ้ เสียงของการอยู่อาศัยที่หนีตพรุนแรง: ภูมิทัศน์เสียงรบกวนในตึกแถวย่านตลาดน้อย โดย ปิยเทพ ตันมหาสมุทร และ การจองจำและลงทัณฑ์ผ่านประวัติศาสตร์สิ่งแวดล้อม: กรณีศึกษานิคมฝักอาชีวะตะรุเตา พ.ศ.2479-2491 โดย จิษาน เดือนเด่น

กลุ่มที่สองเป็นงานทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สร้างและประยุกต์วิธีวิทยาเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ใหม่ ๆ ในสังคมภายใต้มโนทัศน์และวิธีการที่หลากหลายเพื่อลบล้างหรือปรับเปลี่ยนความเข้าใจที่มีมาแต่เดิม ที่ถือเป็นพันธกิจของสาขาวิชาทางสังคมศาสตร์ อีกทั้งเป็นการพัฒนาแวดวงวิชาการทางด้านสังคมศาสตร์ให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง ก่อให้เกิดการถกเถียงและสร้างข้อเสนองานใหม่ ๆ ได้ ซึ่งเกิดจากการสร้างความคิดจากพื้นที่และใช้มโนทัศน์ในการอธิบายความซับซ้อน เพื่อแผ้วถางการอธิบายสังคมในมิติต่าง ๆ ประกอบด้วยบทความ นักเคลื่อนไหวรุ่นใหม่: ยุทธศาสตร์การระดมพลังสนับสนุนขบวนการเคลื่อนไหว ประเด็นหมอกควันในจังหวัดเชียงใหม่ โดย ศิริโสภา สันติทฤษฎีกร ประวัติศาสตร์ความทรงจำการต่อสู้ของชาวม้งในสงครามคอมมิวนิสต์ โดย ประสิทธิ์ ลิปรีชา

ความรุนแรงแบบค่อยเป็นค่อยไป: การเข้าถึงที่ดินและความยากจนข้ามรุ่นในพื้นที่สีแดง เขตพื้นที่ป่าดงบั๊กอี จังหวัดอำนาจเจริญ โดย กนกวรรณ มะโนรัมย์ และธวัช มณีผ่อง เมื่อ “กุศลสงเคราะห์” กลายเป็น “วิชาชีพ” ย้อนสำรวจพัฒนาการทางวิชาชีพช่วง รอยต่อวาระรากฐานการศึกษาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ในประเทศไทย โดย กฤษฎา ชีระโกศลพงศ์ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดปัตตานีกับการสานสัมพันธ์กับผู้นำ ศาสนาเพื่อสันติภาพจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดย ปุณณวันต์ จิตประคอง การควมรวมองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย: ทบทวนสถานะความรู้ ข้อดี ข้อจำกัด และช่องว่างทางวิชาการ โดย วีระศักดิ์ เครือเทพ ผศ.ธิการอำนาจนิยม ต่อวาระในฐานะระบอบลูกผสมแบบแอฟริกาตะวันตก: การเมืองของการจำกัดวาระ ประธานาธิบดีโดย วิศรดา อัมพิทักษ์ และ อำนาจเหนือร่างกาย: การปกครองเพศวิถี และการเจริญพันธุ์ของผู้หญิงในไทยและเวียดนาม โดย ธัชชนก ลัตยวินิจ

บทความในวารสารสังคมศาสตร์ข้างต้น พยายามเปิดมุมมองใหม่ ๆ ต่อความเปลี่ยนแปลง อีกทั้งชี้ให้เห็นพลวัตของการศึกษาสังคมศาสตร์ ที่ต่างไปจากความเข้าใจเดิม ๆ แต่ชี้ชวนให้เราเข้าใจเงื่อนไข และวิธีการใหม่ ๆ ทั้งยังแสวงหาทางเลือกใหม่ในการอธิบาย เป็นการท้าทายต่อความคุ้นชินที่มีมาแต่เดิม แสวงหาหนทางในการอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมในโลกที่ซับซ้อน เพื่อหลุดออกจากอคติต่าง ๆ ด้วยหวังว่าบทความวิจัย และบทความทางวิชาการ ที่เผยแพร่กับวารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรจะช่วยเติมเต็มปณิธานข้างต้น

ท้ายที่สุด ทางวารสารขอขอบคุณผู้อ่านที่ให้การสนับสนุนวารสารในทุกช่องทาง โดยเฉพาะความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ทางวารสารจะนำไปปรับปรุง และพัฒนาต่อไป

ชัยพงษ์ สำเนียง
บรรณาธิการ